

Agressieprotocol politiek ambtsdragers gemeente Sliedrecht 2026

1. Inleiding

In toenemende mate worden politieke ambtsdragers geconfronteerd met agressie, bedreiging en intimidatie dat ontevreden inwoners tegen hen gebruiken. Agressie, bedreiging en intimidatie kunnen verschillende vormen aannemen: het kan variëren van uitschelden, (online) bedreigen van de politiek ambtsdrager, fysiek geweld tot langdurig stalken. In sommige gevallen raakt het niet alleen de politiek ambtsdrager maar ook directe familieleden. Geen enkele vorm van agressie, bedreiging en intimidatie is acceptabel.

Het is belangrijk dat een politiek ambtsdrager gemakkelijk benaderbaar is en open in de samenleving kan staan. Op het moment dat een politieke ambtsdrager in de uitoefening van zijn/haar publieke taken wordt belemmerd door incidenten van agressie, bedreiging en intimidatie, komt het democratisch proces in gevaar. Grensoverschrijdend gedrag kan de besluitvorming beïnvloeden, raakt dan aan de integriteit van het lokale bestuur en is ondermijnend voor de democratie. Grensoverschrijdend gedrag jegens een individu is dan ook een aantasting van het collectief. Het maakt daarbij niet uit van wie het gedrag afkomstig is. Dat kan gaan over een inwoner, een collectief, of een persoon die namens een bedrijf, organisatie of groepering handelt. Het is belangrijk dat de aanpak hiervan een collectieve verantwoordelijkheid is en het partijpolitiek belang overstijgt. De politiek ambtsdrager moet erop kunnen rekenen dat hij/zij er niet alleen voor staat.

Om op een adequate wijze om te gaan met situaties waarin lokale politieke ambtsdragers worden geconfronteerd met een vorm van agressie, bedreiging of intimidatie is het van belang dat er een protocol bestaat waarin is vastgelegd hoe diverse betrokkenen dienen te handelen. Het betreft hierbij de voorbereiding, de handelwijze in situaties waarin zich grensoverschrijdend gedrag voordoet alsmede de afhandeling en de nazorg. Met politieke ambtsdragers doelen wij op de (burger)raadsleden, de burgemeester en de wethouders. Dit document is voor hen bedoeld.

2. De norm

Een gezamenlijke norm is een voorwaarde voor het effectief aanpakken van agressie, bedreiging en intimidatie. Hoeveel agressief gedrag of uitingen tolereren we en wat is strafbaar? Met een norm wordt helder wat grensoverschrijdend gedrag is, wat gemeld en geregistreerd moet worden en wat afgehandeld moet worden met gerichte maatregelen.

De norm die wij hanteren is als volgt: 'Iedere vorm van agressie, bedreiging en intimidatie is onacceptabel en leidt tot maatregelen.'

Belangrijke uitgangspunten zijn:

- Emotie van inwoners mag, agressie, bedreiging en intimidatie worden niet geaccepteerd;
- De politiek ambtsdrager voelt de vrijheid om zijn/haar mening te verkondigen;
- Derden geven de politiek ambtsdrager de ruimte om zijn/haar taak uit te voeren. Dit geldt voor fysieke bijeenkomsten, maar ook voor de online wereld;
- Iedereen beleeft, interpreteert, hanteert en normeert agressie, bedreiging en intimidatie op zijn eigen manier. Zodra een politiek ambtsdrager zich door het gedrag van derden belemmerd voelt in zijn/haar functioneren, is de norm overschreden en treedt het protocol in werking. Dat kan dus per definitie van persoon tot persoon verschillen;
- De aanpak van agressie, bedreiging en intimidatie is geen statische, maar een lerende aanpak. Incidenten worden gebruikt om te leren en verder te professionaliseren. Incidenten worden dan ook geregistreerd om ervan te leren.

3. Vormen van agressie, bedreiging en intimidatie

Onder agressie wordt verstaan 'gedrag van de persoon dat direct wordt gericht op de politieke ambtsdrager met als doel om schade (emotioneel/ materieel/ fysiek) toe te brengen of een doel te bereiken (bijvoorbeeld besluitvorming beïnvloeden)'.

Er zijn verschillende vormen van agressie, bedreiging en intimidatie:

- **Schriftelijke agressie** Het schriftelijk doen van aantijgingen/ bedreigingen tegenover politieke ambtsdragers. Hieronder valt ook schriftelijke agressie via e-mail, sociale media, websites en dergelijke.

- **Verbale agressie** Zowel van persoon naar persoon als telefonisch zoals: beledigen en vernederen, treiteren, pesten, uitschelden, discriminerende opmerkingen.
- **Dreiging met geweld/intimidatie** (Gezinsleden) bedreigen, stalken en achtervolgen, chanteren en onder druk zetten.
- **Fysieke agressie** Escalatie van agressie, die zich uit in geweld tegen voorwerpen dan wel personen zoals: schoppen, slaan, knippen, duwen en vastpakken, fysiek hinderen, gericht gooien van voorwerpen, steken en spuwen, verwonden, vernieling van voorwerpen.
- **Agressie via social media / internet** E-mail, sociale media en internet bieden legio kansen voor het uiten van agressie c.a. Ook voor deze uitingen geldt de hierboven geformuleerde norm: uw eigen veiligheidsgevoel. Het bijzondere van het reageren via internet, sociale media c.a. is dat de drempel om forse uitlatingen te doen lager is dan in het offline dagelijkse leven, doordat allerlei remmende factoren en correctiemechanismen ontbreken. Je zou kunnen zeggen dat agressieve uitingen dan minder serieus hoeft te worden genomen, maar dat is maar de vraag! Uiteindelijk gaat toch om uw gevoel van veiligheid.

4. Preventieve maatregelen binnen de gemeente

Voorkomen is beter dan genezen. Daarom worden er preventieve maatregelen genomen in de vorm van organisatorische maatregelen, dialoog en training. Het blijft daarnaast ook belangrijk om als politiek ambtsdrager bewust te zijn van de consequenties van handelingen, ook online. Wat deel je wel en hoe doe je dat, en wat niet?

Openbare vergaderingen

Indien er een onderwerp in een openbare vergadering staat geagendeerd wat mogelijk risico's met zich meebrengt, wordt een risicoanalyse gemaakt op initiatief van de burgemeester. Hierbij kun je denken aan veel belangstelling van het publiek, een mogelijk onaangekondigd protest, veel emoties of boosheid over plannen. De burgemeester bespreekt in overleg met de griffier, gemeentesecretaris, de medewerkers van Openbare Orde en Veiligheid en politie wat wordt geregeld op het moment dat er een situatie ontstaat die als risicovol wordt ingeschat. Waar nodig wordt extra beveiliging, handhaving en/of politie ingezet. Maatregelen die betrekking hebben op de veiligheid buiten de raadzaal, bijvoorbeeld een (on)aangekondigd protest buiten de raadzaal, wordt over geadviseerd door de medewerkers Openbare Orde en Veiligheid aan de burgemeester.

Het volgende protocol wordt gehanteerd bij ordeverstoringen tijdens een raads- of commissievergadering. Artikel 21 uit het Reglement van Orde gemeenteraad Sliedrecht is hierop van toepassing.

- Bij ordeverstoring van een vergadering verzoekt de voorzitter allereerst tijdens de vergadering om rust in de zaal.
- Indien hier geen gehoor aan wordt gegeven dan schorst de voorzitter de vergadering en verzoekt degene(n) die de orde verstoort/verstoren te stoppen met dit gedrag.
- Als de ordeverstoring blijft aanhouden dan schorst de voorzitter opnieuw de vergadering en verzoekt degene(n) die de orde verstoort/verstoren de ruimte te verlaten.
- Indien dit geweigerd wordt, zal de voorzitter nog tweemaal het verzoek doen om de ruimte of het pand te verlaten (na drie vorderingen is er sprake van lokaalvredebreuk). Eventueel wordt hij/zij hierin bijgestaan door buitengewoon opsporingsambtenaar (boa's).
- Indien de orde dan nog niet is hersteld wordt, wordt de politie gebeld. De aanwezigen passen geen fysieke maatregelen toe om personen uit de ruimte of het gebouw te verwijderen, maar laten dit over aan de politie.
- Alleen bij fysieke agressie naar een deelnemer of bezoeker van een vergadering is het aanwezigen toegestaan fysieke maatregelen toe te passen om de persoon in kwestie te ontzetten en/of te beschermen.
- Tijdens een ordeverstoring wordt de livestream van de vergadering stopgezet en deze wordt pas hervat als de voorzitter heeft aangegeven dat de orde hersteld is.
- De burgemeester besluit na overleg met de griffier en/of gemeentesecretaris tot het doen van aangifte van de ordeverstoring. Op grond van artikel 161 Wetboek van Strafvordering wordt in geval van een strafbaar feit altijd aangifte gedaan.

Risicovolle gesprekken

Gesprekken die op voorhand als risicovol worden ingeschat worden nooit alleen gevoerd. Er worden vooraf afspraken gemaakt wie in geval van nood bereikbaar is en de medewerkers van Openbare Orde en Veiligheid worden geïnformeerd. Als een gesprek plaatsvindt binnen of buiten het gemeentekantoor of Raadhuis en er sprake is van normoverschrijdend gedrag, wordt het gesprek beëindigd en verzoekt/sommeert de politieke ambtsdrager de inwoner het pand te verlaten. Weigert deze dat, dan belt de politieke ambtsdrager het vooraf afgesproken telefoonnummer en geeft aan waar hij/zij zich bevindt en (indien mogelijk) wat de situatie is. Indien acuut gevaar dreigt wordt 112 gebeld. Stel de-escalierend gedrag voorop. Voorkom discussie of provocatie, en zorg primair voor eigen veiligheid.

Bedrijfshulpverlening

Bedrijfshulpverleners (BHV) voeren geen beveiligingstaken uit. Zij kunnen wel ondersteuning aan voorzitter, burgemeester en griffier bieden bij een incident. BHV'ers kunnen bijvoorbeeld helpen om de-escalerend op te treden en assisteren bij ontruiming, boa's of de politie alarmeren indien dat nodig is en opvang verzorgen na een incident.

Dialogoog en training

- Bij een nieuwe bestuursperiode wordt in een bijeenkomst met politieke ambtsdragers stil gestaan bij de beleidsuitgangspunten van dit protocol, met aandacht voor de alarmeringsprocedure, afspraken ten aanzien van het melden van incidenten, het omgaan met vervelende ervaringen en nazorg.
- Tijdens deze bijeenkomsten wordt bewustzijn gecreëerd over de consequenties van handelingen online en social media. Dit geldt ook voor het omgaan en delen van privéadressen en kentekens van auto's.
- Daarnaast wordt minimaal eens per bestuursperiode in college en gemeenteraad een informeel overleg met aparte status en zonder politieke agenda gepland, waarin in een veilige omgeving gesproken kan worden over dit onderwerp, ervaringen en dilemma's.
- Vaardigheidstrainingen voor (burger)raadsleden, burgemeester en wethouders worden 'op maat' en naar behoefte aangeboden. Het initiatief hiertoe wordt genomen door respectievelijk de griffier en gemeentesecretaris.

5. Wat te doen bij agressie, bedreiging en intimidatie?

Melden

Het is belangrijk dat elke vorm van agressie, bedreiging en intimidatie gemeld wordt. Het maken van een melding is het startpunt voor hulp voor de politiek ambtsdrager. Ook helpt de melding bij eventuele strafrechtelijke vervolging, het in kaart brengen van problematiek binnen de gemeente en het op gang brengen van het gesprek over agressie, bedreiging en intimidatie binnen het politiek ambt. Belangrijk is dat de politiek ambtsdrager zijn/haar verhaal kwijt kan en ook de zekerheid heeft dat vervolg gegeven wordt aan de melding. Melden dient zo volledig mogelijk te gebeuren. In overleg met het slachtoffer wordt besproken wat het vervolg van de melding is. Meldingen worden altijd doorgegeven aan de medewerkers van Openbare Orde en Veiligheid, zij registreren de melding en beheren dit overzicht.

Aangifte

Op grond van artikel 161 Wetboek van Strafvordering wordt in geval van een strafbaar feit altijd aangifte gedaan bij de politie. Afhankelijk van de bewijslast doet de politie het advies om aangifte te doen of om melding te doen van bedreiging. Aangifte vindt bij voorkeur plaats namens de gemeente (in persoon door de burgemeester) om op die manier ook het signaal af te geven dat het gedrag door de gemeente niet getolereerd wordt. Als er besloten wordt om aangifte te doen, wordt dit in principe door de gemeente gedaan. De Officier van Justitie beoordeelt het bewijs en neemt een beslissing over afdoening. Het Openbaar Ministerie informeert het slachtoffer over zijn/haar rechten.

0900 – 88 44 of 112 bellen

In de ergste situatie, bij strafbare feiten van (bedreiging met) geweld tegen personen, vernieling gerelateerd aan agressief gedrag of mishandeling altijd contact opnemen met de politie. Bel in noodgevallen direct 112, in niet-spoedeisende gevallen 0900-88 44.

Burgemeester

Een (burger)raadslid of wethouder neemt bij agressie, bedreiging of intimidatie altijd contact op met de burgemeester. De burgemeester betreft volgens onderstaand schema de griffier en gemeentesecretaris. De burgemeester kan in overleg met de betrokkene en indien nodig de politiematregelen treffen. In samenspraak tussen betrokkene, de burgemeester, griffier en/of gemeentesecretaris (en op basis van juridisch advies) wordt door de burgemeester besloten of aangifte tegen veroorzaker wordt gedaan. Aangifte vindt bij voorkeur plaats namens de gemeente (in persoon door de burgemeester). Eveneens afhankelijk van de aard van de kwestie kan de burgemeester besluiten geen aangifte te doen maar wél een melding bij de politie te maken. Afhankelijk van aard situatie wordt bij aangifte het OM op de hoogte gesteld. Er is altijd de mogelijkheid om de kwestie vooraf te bespreken met het OM.

De griffier

Voor de (burger)raadsleden is de griffier altijd beschikbaar als klankbord en voor advies. Daarnaast is het belangrijk dat (burger)raadsleden bij alle gevallen agressie, bedreiging en intimidatie een formele melding maken bij de burgemeester, ook als er al contact is met anderen. Het is belangrijk dat de griffier bij de medewerkers van Openbare Orde en Veiligheid en handhaving het incident registreert en een goed overzicht heeft.

Melder	Meldpunt	De (loco)burgemeester bespreekt de situatie met	Registratie van melding door
(Burger)raadsleden	Burgemeester*	Griffier	OOV
Wethouder	Burgemeester*	Griffier en gemeentesecretaris	OOV

Burgemeester

Locoburgemeester*

Griffier en gemeentesecretaris

OOC

**Indien nodig fungeert het presidium als klankbord voor de (loco)burgemeester*

6. Maatregelen

Na het doen van een melding wordt besproken welke maatregel tegen de veroorzaker wordt genomen. Bij het bepalen van de maatregel wordt meegenomen of er sprake is van een eerste of herhaald incident. De burgemeester informeert, waar dat passend is, OM en politie en bespreekt incidenten in het overleg binnen de driehoek. Op grond van artikel 161 Wetboek van Strafvordering wordt in geval van een strafbaar feit altijd aangifte gedaan. Ook zijn de volgende maatregelen mogelijk:

Categorie	Maatregel	Toepassing	Wie beslist
Licht	Gesprek met dader	Bij eerste incident, om afspraken te maken en herhaling te voorkomen	Burgemeester politie
	Waarschuwbrieff	Bij hinderlijk of onacceptabel gedrag (verbaal, schriftelijk, telefonisch, stalking)	Burgemeester
	Melding bij politie	Gedrag is niet strafbaar, maar wel normoverschrijdend. (Er volgt geen opsporingsonderzoek of vervolging.)	Politiek ambtsdrager Burgemeester
	Risicoanalyse OOV / politie	Bij dreiging of onzekerheid over ernst van de situatie	OOV / Politie – op verzoek burgemeester
Middelzwaar	Verbod bijwonen raadsvergadering	Bij (herhaaldelijke) ordeverstoring van een raadsvergadering	Burgemeester (artikel 26 Gemeentewet)
	Pandverbod	Bij vernieling of agressief gedrag in gemeentelijk gebouw	Burgemeester
	Gebiedsverbod	Bij herhaaldelijke of ernstige incidenten in delen van de gemeente	Burgemeester (APV)
Zwaar	Aangifte politie	Bij (vermoeden van) strafbare feiten, mishandeling, bedreiging, vernieling. (verzoek tot opsporing en vervolging, registratie in een strafdossier, aangiftes kunnen niet worden ingetrokken)	Gemeente of politiek ambtsdrager
	Contactverbod indien mogelijk	Bij ernstige bedreiging of intimidatie	Officier van Justitie
	Bewaken en beveiligen	Bij concrete veiligheidsrisico's voor ambtsdrager of gezin	Politie / OM / Burgemeester
	Schade verhalen (civiel of via strafrechtelijke procedure)	Bij materiële of immateriële schade	Politieke ambtsdrager / Gemeente (juridische zaken)

7. Nazorg

Agressie, bedreiging en intimidatie kunnen een grote impact achterlaten op mensen. Soms is opvang vanuit de directe omgeving en/of gesprekken voeren met collega's voldoende. In sommige gevallen is het raadzaam om contact op te nemen met deskundigen of de huisarts. Voor politieke ambtsdragers zijn de onderstaande mogelijkheden.

Netwerk Weerbaar Bestuur

Voor (burger)raadsleden, wethouders en burgemeesters en hun familie is het ondersteuningsteam van het Netwerk Weerbaar Bestuur bereikbaar via 070-3738314 of info@ondersteuningsteamwb.nl. Voor meer informatie: www.weerbaarbestuur.nl.

Slachtofferhulp Nederland

Slachtofferhulp (0900-0101 of www.slachtofferhulp.nl) biedt praktische en juridische adviezen en emotionele steun na een misdrijf of verkeersongeluk.

Schade

Als er schade is geleden kan dit in het algemeen door het slachtoffer (persoonlijke verzekeringen) verhaald worden op de dader. Het gaat om het verhalen van materiële kosten, zoals de kosten van medische behandeling, of immateriële schade. Het Openbaar Ministerie kan het slachtoffer bijstaan bij een verzoek om schadevergoeding.

Voor meer informatie: www.veiligepubliekdienstverlening.nl/handelen-bij-een-incident/verhaal-de-schade.

Rechtsbijstandskosten

Indien het nodig lijkt om een advocaat in te schakelen om schade te verhalen of om een maatregel bij de rechtbank te verzoeken, dient dit bij de burgemeester en griffier gemeld te worden. De burgemeester en griffier en/of gemeentesecretaris bespreekt de situatie eventueel met juridische zaken of brengt de politiek ambtsdrager in contact met een medewerker. Een verzoek voor tegemoetkoming in de kosten worden door de burgemeester en griffier besproken.

8. Communicatie

Afhankelijk van de situatie kan het voorkomen dat gecommuniceerd, intern en/of extern, dient te worden over een incident. De burgemeester overlegt dit altijd met het slachtoffer. Voordat besloten wordt tot interne of externe communicatie worden de verschillende belangen: het belang van het onderzoek, het belang van het beschermen van de persoonlijke levenssfeer van de betrokken politieke ambtsdrager en het belang van transparantie, nauwkeurig afgewogen. Het uitgangspunt voor deze communicatie is vertrouwelijkheid. In dit geval zorgt de burgemeester voor de interne- en externe communicatie.

Strafrechtelijk onderzoek

De burgemeester maakt in het geval van een strafrechtelijk onderzoek de afweging of wel of niet openbaar gecommuniceerd wordt over het doen van aangifte. In geval van verdenking van een strafbaar feit en/of een aangifte ligt de communicatie hierover bij de politie. In geval van een vordering tot in bewaringstelling bij de rechter-commissaris ligt de communicatie over het strafrechtelijk onderzoek bij het Openbaar Ministerie. Ten einde het strafrechtelijk onderzoek niet te frustreren of te verstoren en teneinde als driehoek eensluidend en eenduidig te communiceren wordt (interne en externe) communicatie in geval van een strafrechtelijk onderzoek en/of aangifte door de gemeente altijd vooraf in een communicatie driehoek afgestemd.

*Vastgesteld in de openbare vergadering van de raad
van de gemeente Sliedrecht op 30 juni 2026.*

De griffier, De voorzitter,

mr. R.P.A. van Aalst mr. drs. J.M. de Vries